

Сиви облаци, путујући ниско изнад села, споро су попуњавали бескрајну небеску празнину. Тискали се једни преко других као санте леда. Од те провидне маглине, мијешане вјетром, небо би готово потпуно потамњело, спуштајући се ниско изнад планине. Само гдјекад сунце би махнуло својом златном лепезом.

Тек што часовник са звоника цркве означи подне, човјек тридесетих година са грчем на сунђерастом лицу нехајно махну бичем преко сапи мршаваг кљусета – нејелу вичног.

– Фис, фииис! – кајаса реско пресијече ваздух изнад кочије. Кочијашева сујетна нарав суочи се с великим јатом врана, прелетјеше преко боровњака покривеног црном маглуштином. Из уста му, баш као из издубљеног стабла дрвета, излетје јак, кратак, крештав глас:

– И-хааа!

Црно кљусе зарови ногама у трусну ледину – повуче напријед.

– Цинли, цинли, цинлиии – потезнице ситно зазвечаше. Возило крену. Сунце готово истог тренутка, само за кратко, опет, обасја зрацима село.

Други учесник ове малољудне поворке, само годину старији од кочијаша, придржавао је товар, прилично грубу сандучину склепану од старе храстове даске. Терет се гдјекад ситно дрмусао, гдјегод се јако клаптио насред платоа на расклиманим дрвеним точковима. Док су се колеса невољно љуљкала блатњавим путељком кроз храстову шуму, кочијашева обућа – стари опанци од неуштављене говеђе коже, на незграпним ножурдама – на једвите јаде је одолијевала тежини земље црвенице.

Од сеоске школе до куће Стојана Бабина, школског послужитеља, у старом шљивику гдје се памтило све што се догађало у селу за протеклих стотињак година, кочију је пратило једва десетак жена. Кад је кочија стигла до Стојанове куће, жене су ту остале да стоје. Биле су увијене у мараме какве се носе само у оваквим приликама. Испод њихових марама, повезаних преко

глава, штрчали су непослушни чуперци сребрних власи. Уосталом, неколико последњих година биле су ријетке прилике кад су се могле носити бијеле мараме...

Кочија је брзо нестајала иза првог завоја сеоског пута. Кочијаша Звркана и Стојана Бабина пратило је, трчкарајући лијеводесно, сиво куштраво псетанце.

– Ав, ав! – штектало је с времена на вријеме. Преко планине је продувао студен сјеверни вјетрић. Поигравао се облацима мијењајући им густину, боју и висину. На небу, као у водама океана, огледала се силуета шумовитог крајолика.

Предвече, на Вучијем брду – једином мјесту у селу гдје нико никога није оговарао нити презирао, остала је оловна тишина и свјежа хумка са дрвеним биљегом на којем је било невјешто написано:

„Милна Бела ? – 1945.”

Ни слово више – непотпун епитаф. Другачије и није могло бити. Овдје, заправо, није се поуздано знало гдје су почеци и на шта личе трагови њеног живота прије него што је дошла да учитељује у Подгорини.

Планина је, те ноћи, тужно јецала, зујала и стењала док су сури вјетрови поигра-